

OPERA BALLET
VLAANDEREN

b

o

v

DIDO AND AENEAS

Henry Purcell / Kalle Kalima

DIDO AND AENEAS

Henry Purcell (ca. 1659-1695) / Kalle Kalima

Live operafilm

Libretto van Nahum Tate, naar Vergilius' *Aeneis*

Dialogen uit Vergilius' *Aeneis*

Oorspronkelijke première *Dido and Aeneas*: vermoedelijk tussen 1684 en 1689, aan het hof van de Stuarts. Eerste gedocumenteerde uitvoering: 1689, in het meisjesinternaat van Josias Priest, Chelsea.

Coproductie met l'Opéra national de Lyon

DIDO AND AENEAS

SEIZOEN 2020-2021
ARTISTIEK DIRECTEUR
Jan Vandenhouwe

LIVE STREAMING
VANUIT OPERAANTWERPEN
za 24.04.2021 om 20:00u

Deze productie werd gerealiseerd met de steun verkregen via de Belgische Tax Shelter in samenwerking met Podiumfonds.

DIDO AND AENEAS

MUZIKALE LEIDING / KLAVECIMBEL
Bart Naessens

REGIE / CONCEPT
David Marton

COMPOSITIE / GITAAR
Kalle Kalima

SCENOGRAFIE
Christian Friedländer

KOSTUUMONTWERP
Pola Kardum

LICHTONTWERP
Henning Streck

VIDEO-ONTWERP
Adrien Lamande

DRAMATURGIE
Johanna Kobusch
Katherina Lindekens

MUZIKALE LEIDING KOOR
Jef Smits

DIDO
Alix le Saux

AENEAS
Guillaume Andrieux

BELINDA
Claron McFadden

VENUS/SORCERESS
Erika Stucky

JUNO
Marie Goyette

JUPITER
Thorbjörn Björnsson

ORKEST
B'Rock Orchestra

KOOR
Koor Opera Ballet Vlaanderen

Nieuwe productie

Musa, mihi causas memora...
Muze, vertel mij hoe het
gekomen is...

Dido and Aeneas: de archeologie van een liefde

Door Tom Swaak

Zolang de mens leeft, vertelt hij verhalen. Sommige oervertellingen trotseren als canonieke teksten de eeuwigheid. Andere verhalen slapen millennia, tot ze al dan niet per ongeluk opgegraven worden. En komen vertelde verhalen niet vaak, op de een of andere manier, voort uit een eerder verhaal? Zo ja, kunnen we dan de geschiedenis van een verhaal traceren door naar het oerverhaal te graven? Is het dan nog mogelijk te zeggen waar een verhaal precies begint of eindigt?

VAN OERCONFLICT TOT BIJROL TOT HOOFDPERSONAGE

Waar begint nu het verhaal van Dido en Aeneas? Wellicht in de Trojaanse oorlog die – zo weten we dankzij archeologisch onderzoek – zo'n 12 eeuwen voor Christus moet hebben gewoed. Wat die oorlog heeft doen ontsteken? Vermoedelijk waren daar economische of geopolitieke redenen voor, maar wie in de antieke literatuur op zoek gaat naar antwoorden, komt al snel bij de complexe Griekse godenwereld uit. Hesiodos, een van de vroegste Griekse dichters, probeerde in zijn *Theogonie* orde te scheppen in de verknipte familiegeschiedenis van deze goden. Daarvoor moest hij teruggaan naar hoe alles ooit is begonnen en op die manier schreef hij zowat de oerknal van de westerse literatuur, de *prequel der prequels*. Uit zijn kroniek van de kosmische heerschappij blijkt dat de Griekse goden niet bepaald het toonbeeld van morele superioriteit zijn en dat er van alles scheef zit in de familie. Ze bedriegen elkaar, zijn jaloers en ruziën voortdurend. Het gevolg is dat, hoewel alles uitvergroot wordt tot kosmische proporties, hun gevoelens en familieproblemen vaak wel herkenbaar zijn.

Wat gebeurde er immers toen de goden de onrustzaaister Eris uit hun familie niet uitnodigden voor een trouwfeest? Ze verscheen tóch, zeer misnoegd en met een gouden appel waarop stond 'voor de mooiste'. De godinnen Hera, Athena en Aphrodite vochten om die prijs en alledrie probeerden ze de jury, de Trojaanse koningszoon Paris, om te kopen. Aphrodite won de schoonheidswedstrijd door hem Helena te beloven, de mooiste vrouw van Griekenland. Het probleem wil dat Helena al getrouwd was met Menelaos, de koning van het Griekse Sparta, en dat de andere goden en godinnen niet zomaar vrede wilden nemen met het verloop en de uitkomst van de hemelse missverkiezing. Toen Paris Helena vervolgens uit Griekenland ontvoerde, escaleerde wat begon met een bruiloft in een mythische, tienjarige oorlog. De godenwereld raakte verdeeld in pro-Griekse en pro-Trojaanse kampen.

De vertellingen over de Trojaanse oorlog bereiken zo'n vier eeuwen na de feiten ook Homeros, wellicht de grootste Griekse dichter aller tijden. Hij kneedt deze waarschijnlijk mondelinge overlevering tot de epische *Ilias* en *Odyssee*. Tot op vandaag worden ze gelezen door scholieren, onderzoekers en liefhebbers. Al snel herkennen de vele bewonderaars de enorme, legitimerende kracht in zijn verhalen. Zo'n 700 jaar na Homeros geeft de Romeinse keizer Augustus – niet vies van wat *imagebuilding* – de opdracht aan Vergilius om de *Aeneis* te schrijven. Hierin verknoopt de grote Romeinse dichter het oerconflict, de Trojaanse oorlog, met de Romeinse geschiedenis. We lezen dat de Grieken Troje niet helemaal verwoesten: de held Aeneas, die in Homeros' *Ilias* slechts een bijrol vervult,

weet immers te ontsnappen uit de brandende ruïnes van zijn vaderland. Jarenlang, een beetje zoals Odysseus, zwerft hij rond, voortgejaagd door de goden en de missie om een nieuwe natie te stichten in een beloofd land. Wanneer Aeneas uiteindelijk voet aan wal zet op Italiaanse bodem legt hij het fundament voor wat het Romeinse rijk zal worden. Zo vertelt de *Aeneïs* hoe de opdrachtgever, keizer Augustus, een rechtstreekse afstammeling is van halfgod Aeneas. Met andere woorden: het was de ontegensprekelijke wil van de goden dat Augustus uiteindelijk de hoogste macht zou bekleden. Mede dankzij zijn cultuurbewind en de daaruit voortgekomen *Aeneïs* zou hij ook uitgroeien tot een legendarisch heerser.

Waar Aeneas een eerder onbeduidende bijrol vervult in Homeros' oerwerk over de Trojaanse oorlog, kiest Vergilius hém als hoofdrolspeler voor zijn epos. Zo bekeken bedreef hij eenzelfde vorm van *fan fiction* die mensen ertoe aanzet om vandaag *spin-offs* te schrijven rond nevenpersonages uit bijvoorbeeld *The Lord of the Rings* of *Harry Potter*. Evenzeer als veel hedendaagse schrijvers wilde Vergilius zich voeden met geschiedkundig onderzoek. Hij ging verschillende jaren op studiereis naar Griekenland om zijn epos te kunnen stofferen. Een vroegtijdige dood maakte echter dat Vergilius zijn levenswerk niet heeft kunnen voltooien en dat ons 'maar' twaalf zangen, ook wel boeken genoemd, resten.

Het eerste boek van de *Aeneïs* laat direct voelen dat de vervloekte schoonheidswedstrijd nog altijd niet verteerd is en dat de twist tussen Juno (Hera voor de Grieken) en Venus (Aphrodite, de moeder van Aeneas) enerzijds en de interventies van oppergod Jupiter anderzijds het verloop van het verhaal

zullen blijven sturen. Aeneas spoelt aan op de Noord-Afrikaanse kust en geniet de gastvrijheid van koningin Dido, de beroemde stichtster van Carthago. Net als hij heeft zij lang moeten zwerven om haar natie te kunnen uitbouwen en hoewel de twee veel met elkaar gemeen hebben, ontluikt er vooralsnog geen liefde. In boeken twee en drie vertelt Aeneas zijn eerdere beproevingen en avonturen aan Dido. Wanneer hij uitverteld is, is ze dermate onder de indruk van zijn verdiensten en moed dat ze als een blok voor hem valt. En zo begint het vierde boek van de *Aeneïs*, waarin de pas ontluikende liefde tussen Dido en Aeneas ook dadelijk haar noodlottige einde zal kennen.

VAN OORSPRONGSMYTHE TOT OPERA

Zo'n millennium na Vergilius komt de Troje-stof opnieuw tot een ongekende bloei. Een grote schare leiders en dichters probeert het voorbeeld van Augustus en Vergilius te volgen. De Britten roemen Brutus van Troje, een kleinzoon of achterkleinzoon van Aeneas, als hun eerste, mythische koning. Ook in onze contreien schrijft Jacob van Maerlant in de 13e eeuw hoe een Trojaanse oorlogsheld de Brabantse kleuren al in zijn schild voerde. Volgend in zijn spoor zal Jan van Boendale niet veel later (na een opdracht van een Antwerpse schepen) in zijn kroniek *Brabantsche Yeesten* uitwerken hoe de Brabantse hertogen kunnen bogen op Trojaanse genen.

Nog wat eeuwen vervlieden en Troje blijft tot de verbeelding spreken van menig kunstenaar en machtsbekleeder. Hoven blijven elkaar kopiëren, al veranderen de kunstvormen met de tijd. Wanneer het Franse koningshuis bijvoorbeeld opera's opvoert,

David Marton legt alle verschillende sporen, fragmenten, vraag- en brokstukken rond *Dido and Aeneas* op tafel om ze vanuit en voor het heden weer in elkaar te puzzelen. Dankzij ongekennde huzarenstukjes op vlak van samenspel en klank en technische hoogstandjes van zowat elk departement van Opera Ballet Vlaanderen, voegt Marton met zijn livefilm opnieuw een pagina toe aan het eeuwig groeiende verhaal dat begon bij het allereerste begin.

dan het Britse ook. En waar hofdichters eerder gefingeerde (rijm)kronieken schrijven over Trojaanse voorvaderen, is nu de ingenieuze beeldspraak het hoogste goed en moet de toehoorder of lezer zelf maar doortastend genoeg zoeken naar verbanden en parallellen. Zo ook aan het eind van de 17e eeuw in het Britse Huis Stuart, waar muziektheaterstukken als John Blows *Venus and Adonis* en vernuftig uitgesponnen allegorieën de hovelingen prikkelen. Mede daarom vermoeden kenners dat *Dido and Aeneas*, de opera van componist Henry Purcell en librettist Nahum Tate, in de jaren tachtig van die eeuw het levenslicht ziet aan het Britse hof. Omdat de politieke context die jaren erg woelig is en verschillende vorsten de troon bekleden (Charles II, James II en William III en Mary II) blijft het nog maar de vraag hoe wij de allegorie van Tate precies moeten ontsleutelen. De eerste uitvoering waar we wél documenten over hebben, dateert van 1689, in het meisjesinternaat van Josias Priest in Chelsea. Enkele jaren eerder had ook *Venus and Adonis* van John Blow, het grote voorbeeld van Tate en Purcell, al op de meisjesschool gespeeld, nadat het eerst in première was gegaan aan het hof van Charles II.

Hoewel de ontstaansgeschiedenis en de precieze betekenis van *Dido and Aeneas* dus in nevelen gehuld zijn, weten we wel het een en ander over de bronnen van het libretto. Geïnspireerd door het vierde boek van de Aeneis en door John Drydens drama *All for Love*, schreef Nahum Tate in 1678 al eens een toneelstuk over Dido en Aeneas. Op het laatste moment besloot hij toen om zijn stuk om te vormen tot *Brutus of Alba*. Zijn vrienden hadden hem geadviseerd bescheiden om te gaan met personages van een ongenaakbaar dichter als Vergilius. Toch kruipt het bloed

waar het niet gaan kan, zeker met een componist van het kaliber van Henry Purcell aan je zijde. In Tates libretto *Dido and Aeneas* van enkele jaren later zijn daarom niet alleen luide echo's van Vergilius te horen, maar ook van zijn eigen *Brutus of Alba* en John Drydens *All for Love*.

HET VERHAAL

Dido's zus Anna (bij Tate heet ze Belinda) overtuigt haar ervan dat ze geen zwak monarch is als Dido aan haar liefde voor Aeneas toegeeft. Eén nacht kunnen Dido en Aeneas proeven van hun prille liefde tot de hogere machten roet in het eten gooien. Plots steekt een fikse storm op die de twee geliefden uit elkaar drijft. Afhankelijk of je er Vergilius of Nahum Tate op naslaat, ontvouwt het nakende drama zich nu op een ietwat andere manier. In de opera overtuigt een mysterieuze heks Aeneas er met haar toverkrachten van Dido in de steek te laten en Rome te stichten. In de oertekst zijn het veeleer de goden die de touwtjes in handen hebben. Een jaloerse klikspaan vraagt Jupiter in te grijpen en de oppergod herinnert Aeneas eraan dat hij onderweg is naar Italië. Vergilius laat Dido, die onherroepelijk door Aeneas verlaten wordt, vervolgens ontsteken in een legendarische furie. Ze laat een enorme brandstapel oprichten waarop elk spoor van Aeneas tot as gereduceerd moet worden. Beroofd van haar liefde en van haar eer stort Dido zich – in haar voormalige bruidsbed bovenaan de houtmijt – op Aeneas' zwaard. Niet zo in de opera: daar is niet Aeneas, maar Dido de onvermurwbare. Hoewel zijn zeelieden niet heel erg rouwen bij het idee te moeten vertrekken, bedenkt Aeneas zich wanneer hij Dido's woede en verdriet onder ogen komt. Hij verklaart hopeloos tóch bij haar te willen blijven,

maar daar moet de onwrikbare vorstin niet meer van weten. Zijn twijfel en daarmee zijn verraad zijn te groot om vergeven te worden. In plaats van het overweldigende, climac-tische drama van Vergilius, kiezen Tate en Purcell ervoor om Dido's vlam nu stilletjes te doven. Terwijl Aeneas bedrukt zijn glorie tegemoet vaart, daalt Dido langzaam in haar tombe af, omhuld door 's werelds mooiste, muzikale jammerklacht.

VAN OPERA TOT LIVEFILM

In 2019 maakt regisseur David Marton de bewerking *Dido and Aeneas, remembered* voor de opera van Lyon. Hij behandelt daarbij zijn bronmateriaal analoog aan de opgravingen van het historische Troje. Al erg lang zijn archeologen op zoek naar sporen van de legendarische stad uit de epen van Homeros. Dat Troje daadwerkelijk bestaan heeft, is inmiddels wel duidelijk. Maar omdat sporen van meerdere duizenden jaren beschaving door elkaar teruggevonden zijn, de oude Trojanen in verschillende tijdperken over eerdere stukken stad heen hebben gebouwd en de stad meerdere malen teloorgegaan lijkt te zijn, leveren de opgravingen een verbrokkeld, complex en verwarrend beeld van de legendarische stad. Op een soortgelijke manier legt David Marton alle verschillende sporen, fragmenten, vraag- en brokstukken rond *Dido and Aeneas* op tafel om ze vanuit en voor het heden weer in elkaar te puzzelen.

Als een soort logboek waarin eerder al Homeros, Vergilius, Purcell en Tate hun bijdragen over een verwant onderwerp schreven, voegt David Marton na een grondige lezing zijn eigen collage met nieuwe en oude elementen toe aan het groeiende verhaal. Hij haalt de Vergiliaanse goden

vanonder het stof en geeft Dido en Aeneas woorden terug die ze in Tates bewerking verloren waren. Ook wat de muziek betreft, volgt componist-gitarist Kalle Kalima Martons concept naadloos. Vanuit zijn eigen achtergrond in jazz en hedendaags klassiek treedt ook hij in dialoog met de partituur van Purcell. En ook Erika Stucky, de Amerikaans-Zwitserse stemkunstenares, schudt vocale interludes uit haar mouw terwijl ze zowel de tovenaars van Tate als Venus van Vergilius belichaamt.

Na een herneming op de Ruhrtriennale moet David Martons productie *Dido and Aeneas, remembered* naar Opera Ballet Vlaanderen komen. Dat lijkt buiten covid-19 gerekend. Temidden van het culturele bloedbad aan noodgedwongen annulaties besluit David Marton om de opera nogmaals te herwerken, ditmaal tot de live operafilm *Dido and Aeneas*. De kleine cast en bescheiden barokbezetting laten de regisseur toe om van een ingenieuze en artistieke bewerking te dromen waarbij alle veiligheidsprotocollen nageleefd kunnen worden. Verspreid door het Antwerpse operagebouw laat hij verschillende filmsets verrijzen, waar simultaan gespeeld, gezongen en geacteerd wordt. Dankzij ongekende huzarenstukjes op vlak van samenspel en klank en technische hoogstandjes van zowat elk departement van Opera Ballet Vlaanderen, voegt David Marton met zijn livefilm opnieuw een pagina toe aan het eeuwig groeiende verhaal dat begon bij het allereerste begin.

BART NAESENS – MUZIKALE LEIDING /
KLAVECIMBEL

Dirigent en musicus Bart Naessens studeerde orgel aan het conservatorium van Brugge en behaalde zijn masterdiploma klavecimbel en orgel aan het Lemmens-instituut in Leuven. Op jonge leeftijd speelde hij al uiteenlopende programma's met vooraanstaande ensembles zoals Zefiro Torna, Ensemble Explorations en Collegium Vocale Gent. Zijn jarenlange studie van oude muziek en de historische uitvoeringspraktijk vormde hem tot een vermaard continuo-speler. Die passie trok hij door in de oprichting van de ensembles Capriola di Gioia (2007) en BachPlus (2010), die zich op het barokke repertoire focussen. Ook is Naessens de stichter-dirigent van het orkest X-travaganza. In de loop der jaren is hij zich steeds meer op het dirigeren toe gaan leggen en hij duikt dan ook geregeld op als gastdirigent bij bijvoorbeeld het Vlaamse Radiokoor. Met Vagantes Morborum en de Koninklijke Gentse Oratoriumvereniging bracht hij welluidende werken zoals het *Weihnachtsoratorium* en de *Matthäus-Passion* van Johann Sebastian Bach. Vorig jaar, in maart 2020, wist hij Klara's titel 'musicus van het jaar' in de wacht te slepen.

DAVID MARTON – REGIE / CONCEPT

De regisseur David Marton studeerde piano aan de Liszt Academy in Boedapest en de Akademie der Künste in Berlijn. Aan de Berlijnse Hochschule für Musik Hanns Eisler volgde hij regie en muzikale directie. Naast zijn studies werkte hij als muziekregisseur mee aan verschillende theaterproducties in voornamelijk de Berlijnse Volksbühne. Hij werkt geregeld samen met regisseurs

zoals Christoph Marthaler en Frank Castorf en organiseert diverse muziektheaterprojecten voor onafhankelijke theaters zoals het Weense Burgtheater, het Kongelige Teater in Kopenhagen en het MC93 in Parijs. Op zijn conto staat een gevarieerd aantal producties, waaronder *Le nozze di Figaro* naar Wolfgang Amadeus Mozart in samenwerking met de Kammerspiele van München, Richard Strauss' *Capriccio*, Christoph Willibald Glucks *Orfeo ed Euridice* en Hector Berlioz' *La Damnation de Faust* bij Opéra de Lyon. Het vakblad Deutsche Bühne nomineerde hem als 'Operaregisseur van het jaar' voor de producties *Lulu* naar Alban Berg en *Don Giovanni. Keine Pause* naar Mozart.

KALLE KALIMA – COMPOSITIE / GITAAR

Muzikale duizendpoot Kalle Kalima verdiepte zich zowel in compositie als in gitaarspel. Als componist ging hij al aan de slag met verschillende kamerorkesten, waaronder Ensemble Resonanz. In zijn werken *Louhi*, *Kata Heian Nidan*, *Shinaz Malbuch* en *Free Dive* combineert hij telkens strijkers met elektronica of elektrische gitaar. Die originele kruisbestuiving van jazz, pop en klassiek keert ook terug in *Dido and Aeneas, remembered*, een opera in opdracht van de Opéra de Lyon waarin hij de muziek van Henry Purcell letterlijk herdenkt. Dat deed hij eerder al bij het album Kronthaler: *The Living Loving Maid* waarin hij barokke aria's van Purcell en Monteverdi herinterpreteert, samen met mezzosopraan Theresa Kronthaler. Ook als gitarist wordt Kalima wereldwijd gevraagd en valt hij geregeld in de prijzen. Zo won hij met Klima Kalima de Neuer Deutscher Jazzpreis in 2008, met K-18 een Finse Jazz-Emma in 2013, en met Tenors of Kalma een nominatie voor de Duitse

Echo-Jazz-prijs in 2016. Sinds 2017 geeft Kalima zijn kennis door aan de Universität Luzern.

CHRISTIAN FRIEDLÄNDER
– SCENOGRAPHIE

De Deense decorontwerper Christian Friedländer volgde de opleiding Textiel en Scenografie aan Det Kongelige Akademi in Kopenhagen. Hij maakte zijn debuut als theaterscenograaf met regisseur Katrine Wiedemann in de voorstelling *Ser på dig igen* in 1993. Sindsdien creëert hij decors voor toneel-, opera- en balletgezelschappen in Scandinavië, Duitsland, België, Oostenrijk, Zwitserland en Frankrijk. Zo was hij van 1998 tot 1999 decorontwerper in het Malmö Stadsteater. Later werkte hij als artistiek directeur in de Turbinehallerne in Kopenhagen, een alternatief theater- en evenementencentrum. Tussen 1998 en 2013 werkte hij nauw samen met Det Kongelige Teater in Kopenhagen, waar hij aan maar liefst dertig projecten meewerkte. Ook waakte hij over de decors voor het Opernhaus Zürich en de Münchner Kammerspiele. Voor Den Norske Opera verzorgde hij de decors van *Hänsel und Gretel* (Humperdinck) en *Die Zauberflöte* (Mozart), samen met regisseur Alexander Mørk-Eidem. Ook in het Kulturhuset Stadsteatern in Stockholm werkte Friedländer vaak met hem samen. Met David Marton werkte hij in de Opéra national de Lyon samen aan producties zoals *Capriccio* (Strauss), *La Damnation de Faust* (Berlioz) en *Don Giovanni* (Mozart).

HENNING STRECK – LICHTONTWERP

Henning Streck begon zijn carrière als lichtontwerper bij ORPHTHEATER Berlin,

waarvan hij medeoprichter was. Hij behaalde zijn diploma lichtontwerp aan de Theaterakademie August Everding in München en werd vast aangesteld als artistiek directeur van het lichtdepartement van het Schloßparktheater, de Volksbühne en het Deutsches Theater in Berlijn. Als freelance lichtontwerper werkte hij onder meer voor de Salzburger Festspiele, het Sydney Festival, de Ruhrtriennale, de Wiener Festwochen en toonaangevende theaters in Berlijn, Hamburg, Frankfurt am Main, Hannover en Zürich. Hij ontwierp de belichting voor vooraanstaande regisseurs zoals Christoph Marthaler, Anna Viebrock en Michael Thalheimer. Een constante is ook zijn samenwerking met regisseur David Marton, onder meer voor producties als *The Fairy Queen oder hätte ich Glenn Gould nicht kennen gelernt* (2005) naar Henry Purcell, *Don Giovanni. Keine Pause naar Mozart* (2008) en Berlioz' *La Damnation de Faust* (2015). Streck is tevens docent aan het Mozarteum in Salzburg.

POLA KARDUM – KOSTUUMONTWERP

Pola Kardum studeerde modeontwerp aan ESMOD Berlin, waar ze in 2009 afstudeerde. Daarna ging ze als freelance kostuumontwerper aan de slag voor zowel film- en televisieproducties, alsook in de reclamewereld. Sinds 2015 focust Kardum zich op opera en theater. Voor de Opéra national de Lyon was ze kostuumontwerper bij *Orphée et Eurydice* (Gluck), *La Damnation de Faust* (Berlioz), *Don Giovanni* (Mozart) en *Dido and Aeneas, remembered* (Purcell), vier producties van regisseur David Marton. Ook in het Duitse theater werkte ze samen met hem, aan *La Sonnambula* (Bellini) en *On the Road*. In de filmwereld werkte ze met Max Linz, waarbij

ze zich ontfermde over de kostuums van *Ich will mich nicht künstlich aufregen* en *Weitermachen Sanssouci*, die werden vertoond op het prestigieuze filmfestival Berlinale. *Golden Twenties*, de nieuwste speelfilm waaraan ze meewerkte, draaide op het Filmfest München 2019. Vorig jaar nog werd bovendien de voorstelling *Die Kränkungen der Menschheit* van Anta Helena Recke – waarvoor Kardum de kostuums ontwierp – geselecteerd voor het Berliner Theatertreffen.

ADRIEN LAMANDE – VIDEO

Adrien Lamande werd geboren in Parijs in 1981. Van 2001 tot 2011 was hij film- en theaterregisseur. In 2013 trok hij naar Duitsland waar hij vijf jaar werkte voor de Volksbühne in Berlijn. Daar stond Lamande als videograaf bijvoorbeeld in voor Christoph Marthaler's bejubelde voorstelling *Tessa Blomstedt gibt nicht auf*. Eveneens aan de Volksbühne ging hij samenwerken aan met regisseurs zoals Frank Castorf, René Pollesch en David Marton. Momenteel werkt hij aan een nieuwe film: *Hit The Road*.

JEF SMITS – KOORLEIDING

Jef Smits studeerde aan het Conservatorium van Antwerpen. Hij is hoofd van de muzikale instudering van Opera Ballet Vlaanderen, waar hij eerder werkte als repetitor, orkestlid, koorlid en assistent-dirigent. In die hoedanigheid assisteerde hij onder anderen Dmitri Jurowski, Alexander Joel, Ivan Törzs, Massimo Zanetti, Silvio Varviso, Umberto Benedetti Michelangeli, Friedemann Layer, Patrick Fournillier en Marc Piollet. Zelf dirigeerde hij voor Opera Ballet Vlaanderen *Tosca*, *De Toverfluit*, *Let's Make an Opera!*

(Britten) en *Aladdin* (Rota). Smits was ook koorleider van *Tristan und Isolde*, *Madama Butterfly*, *Pelléas et Mélisande*, *Arabella*, *Ariane et Barbe-Bleue*, *Tosca*, *Götterdämmerung*, *Cardillac* en concertmuziek van Maurice Ravel en Gustav Holst. Voor Muziektheater Transparant dirigeerde hij *Le pauvre matelot* (Milhaud) en *Weisse Rose* (Zimmermann) en had hij de muzikale leiding over *Winterreise* en *La voix humaine*. Smits was ook gastdocent bij de International Opera Academy in Gent.

JOHANNA KOBUSCH – DRAMATURGIE

Johanna Kobusch is geboren in 1990 in Berlijn. Daar studeerde ze theaterwetenschappen, kunstgeschiedenis en dramaturgie. *Dido and Aeneas, remembered* – de oorspronkelijke productie in Lyon – was haar eerste samenwerking met David Marton. Momenteel is Kobusch dramaturg voor de Volksbühne am Rosa-Luxemburg-Platz in Berlijn.

ALIX LE SAUX – DIDO

Mezzosopraan Alix Le Saux begon haar zangcarrière in het Kinderkoor van de Opéra national de Paris en de Studio van de Opéra national de Lyon. Ze zingt een breed repertoire, van Purcell tot Prokofiev, met een focus op Rossini en de Franse romantiek. In de meeste vooraanstaande Franse operahuizen is ze een frequente gast. In het Théâtre des Champs-Élysées maakte ze haar opwachting als Héléne/*La Belle Héléne* en als Rosina/*Il barbiere di Siviglia*. In het Theater an der Wien debuteerde ze als Emilia/*Otello* en voor Glyndebourne kroop ze in de titelrol van Massenet's *Cendrillon*. Ze keerde terug naar de Opéra national de

Lyon om er de hoofdrollen in *L'Enfant et les sortilèges* en *Dido and Aeneas, remembered* waar te nemen. Deze laatste productie, een regie van David Marton, bracht haar in 2019 naar de Ruhrtriennale en nu naar Opera Ballet Vlaanderen.

GUILLAUME ANDRIEUX – AENEAS

De Franse bariton Guillaume Andrieux studeerde dans bij de Compagnie Sylvie Kay en zang aan het conservatorium van Lyon en het Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse van Parijs. Hij trad al op zeer jonge leeftijd op met gerenommeerde dirigenten zoals William Christie en Kent Nagano. Na zijn studies werd hij gevraagd voor prominente rollen zoals Papageno/*Die Zauberflöte* (Opéra-Théâtre de Metz Métropole) en Pelléas/*Pelléas et Mélisande* (Opéra de Dijon). Naast opera wijdt hij zich ook aan het liedrepertoire en geeft hij geregeld recitals en concerten met pianist Michael Guido. In 2016 werd hij door *Les Victoires de la Musique Classique* genomineerd in de categorie 'Révélation Artiste Lyrique'. Hij werkte ook mee aan enkele opnames met de orkesten van Avignon en Cannes. Dit seizoen wordt hij onder meer uitgenodigd voor de wereldcreatie *Voix De Nancy* door Paul Brody aan Opéra national de Lorraine.

CLARON MCFADDEN – BELINDA

Sopraan Claron McFadden maakte in 1985 haar operadebuut met Johann Adolph Hasses *L'eroe Cinese*, onder leiding van Ton Koopman. Al snel werd haar talent opgepikt en stond ze naast grote dirigenten zoals Sir Andrew Davis en Kurt Masur in prestigieuze zalen zoals het Royal Opera House of La

Scala in Milaan. McFaddens veelzijdigheid valt af te leiden uit haar enorme repertoire, van Claudio Monteverdi tot Brian Ferneyhough. Ze zong de meest uiteenlopende rollen waaronder de titelrol in Bergs *Lulu* in Glyndebourne, Mozarts befaamde Königin van de Nacht in *Die Zauberflöte* in Cardiff en de titelrol in Cavalli's *La Didone* in La Scala met Fabio Biondi. Naast deze rollen in de klassieke operawereld maakte McFadden ook naam in het muziektheater. Bij Muziektheater Transparant is ze sinds 2009 huisartiest en schitterde ze al in meer dan tien producties, waaronder *Lilith*, *Secrets*, *Poolnacht* en *Nachtschade: Aubergine*. McFadden werd onder meer genomineerd voor een Grammy, won de Amsterdamprijs voor de Kunsten en een Gramophone Award. In 2020 werd ze in Nederland geridderd in de Orde van Oranje-Nassau.

ERIKA STUCKY – SORCERESS / VENUS

De Zwitsers-Amerikaanse Erika Stucky is een stemkunstenaar, muzikant en performer. Ze is een van de origineelste stemmen in de internationale jazzscene. Haar werken zijn een mix van entertainment, avant-garde jazz, pop en volksmuziek met hier en daar een dadaïstische toets. Nadat ze in de jaren zeventig van Amerika naar Zwitserland was verhuisd, begon ze al snel Amerikaanse invloeden met de Alpen te vermengen. Deze potpourri werd later toonaangevend in haar werk. Ze studeerde jazz-zang aan het conservatorium van Parijs en volgde een theateropleiding aan L'atelier Serge Martin. In 2017 werkte ze samen met de contratenor Andreas Scholl en het barokorkest La Cetra. Hieruit ontstond de voorstelling *Papito*. De afgelopen vijfendertig jaar toerde ze rond met onder andere The Young Gods, WDR Big

Band en verscheen ze in Essen in Carla Bley's jazzopera *Escalator Over The Hill*. In 2020 ontving ze de GrandPrix Musik van het Zwitserse Federale Bureau voor Cultuur.

MARIE GOYETTE – JUNO

Het leven van de Canadese actrice Marie Goyette is verweven met muziek en performance. Aan de universiteiten van Montréal en Londen studeerde ze piano bij Albert Ferber en Radu Lupu. In 1989 vestigde ze zich in Berlijn, waar ze besloot het traditionele concertleven de rug toe te keren. Haar muzikale activiteiten breidde ze uit naar zowel performance als radiokunst, wat resulteerde in een brede waaier aan projecten. Voor de radio werkte ze samen met verschillende artiesten zoals Joan Jonas. Als 'menselijke sampler' lanceerde ze haar eigen projecten die werden uitgezonden door onder andere de BBC. Recent trad ze ook op in *Fairy Queen* oder *Hätte ich Glenn Gould nicht kennen gelernt*, *Die Krönung der Poppea* en *Pelléas und Mélisande*, alle bewerkingen van regisseur David Marton naar Purcell, Monteverdi en Debussy. In 2014 verbreedde Goyette haar horizon naar de filmwereld, en schitterde in de bekroonde film *The Grand Budapest Hotel* van Wes Anderson.

THORBJÖRN BJÖRNSSON – JUPITER

De IJslandse contratenor Thorbjörn Björnsson studeerde zang aan de Hochschule für Musik Hanns Eisler in Berlijn. Met regisseur David Marton werkte hij onder meer aan de Berlijnse Schaubühne, de Opéra de Lyon en de Kammerspiele in München. Samen met Annika Stadler debuteerde hij als regisseur, theatermaker

en performer in toneelstukken als *Das Verein* aan de Neuköllner Oper en *Holzfäller* in de Sophiensælen in Berlijn. Hij is een frequente gastacteur bij onder andere GKW Basel en Opera Lab Berlin. Hij vertolkte de hoofdrol tijdens de wereldpremière van de opera *Kleist* (2007) van Rainer Rubbert. In 2016 speelde hij de protagonist in de film *Der traumhafte Weg* van de Duitse regisseur Angela Schanelec. Een nauwe samenwerking verbindt hem met het muziektheatercollectief Hauen und Stechen, waarmee hij onder andere werkt bij de Hamburgse en Beierse Staatsopera. Sinds 2018 vormt hij samen met Julia Marx bovendien het muziektheaterduo Björnsson/Marx.

B'ROCK ORCHESTRA

B'Rock Orchestra staat bekend om zijn trefzekere en geïnformeerde uitvoering enerzijds en zijn innovatieve en frisse samenwerkingen anderzijds. Het orkest streeft er altijd naar om een zo puur mogelijke muzikale ervaring te bieden aan een zo breed mogelijk publiek. Door die te brengen in een verfrissende context, streeft B'Rock een diepgaandere kennis van minstens vier eeuwen muziek na. Daarvoor slaat B'Rock Orchestra de handen ineen met de meest toonaangevende solisten, dirigenten, regisseurs, artiesten en denkers. Tot zijn artistieke familie mag B'Rock Orchestra musici en artiesten zoals René Jacobs, Muziektheater Transparant en Dmitry Sinkovsky rekenen. Het orkest is zelf 'Creative Associate' in de Singel Kunstcampus in Antwerpen en heeft een exclusieve partnership met de Opéra de Normandie. B'Rock Orchestra heeft onder andere cd's opgenomen bij de labels Archiv en BR Klassik. Momenteel werkt het orkest

aan een opname van alle symfonieën van Schubert voor Pentatone.

KOOR VAN OPERA BALLET VLAANDEREN

Het Koor van Opera Ballet Vlaanderen zag in 1989 het licht onder zijn eerste koorleider Peter Burian. Het zette meteen de toon voor een professioneel ensemble dat hoge toppen scheert in opera en concert. Vandaag is het ook betrokken bij cross-overprojecten met het dansgezelschap van Opera Ballet Vlaanderen, zoals de productie *Requiem* van artistiek directeur ballet Sidi Larbi Cherkaoui, naar het gelijknamige werk van Gabriel Fauré. Het koor telt een veertigtal vaste zangers van wie sommigen ook solorollen vertolken in operaproducties. Koorleiders in het verleden waren Simon Halsey, Kurt Bikkembergs en Yannis Pouspourikas. Sinds 2014 staat het Koor onder leiding van de Oostenrijkse dirigent Jan Schweiger. Het ensemble wordt zowel geprezen voor zijn hoogstaande muzikaliteit als voor zijn acteerprestaties en indrukwekkende scenische présence.

B'ROCK ORCHESTRA

VIOOL

Cecilia Bernardini,
concertmeester
Gisela Cammaert
Rebecca Huber
Jivka Kaltcheva
Ortwin Lowyck
Liesbeth Nijs
Ellie Nimeroski
Shiho Ono
Yukie Yamaguchi

ALTVIOOL

Raquel Massadas
Kaat De Cock
Luc Gysbregts

BASSE DE VIOLON

Rebecca Rosen*

VIOLA DA GAMBA/ CELLO

Julien Barre

CELLO

Michel Boulanger

VIOLONE

Tom Devaere*

KLAVECIMBEL/ORGEL

Andreas Küppers*

TEORBE

Karl Nyhlin*

*Basso continuo

KOOR OPERA BALLET
VLAANDEREN

SOPRAAN

Herlinde Van Den Bossche
Jenny Coleman
Christa Biesemans
Rachael McCall

ALT

Birgit Langenhuysen
Ekaterina Romanova
Marta Babic*
Laura Gils

TENOR

William Helliwell*
Stephan Adriaens
Davy Smets
Jacob Hoekstra
Rudy Bakeland†

BAS

Yu Hsiang Hsieh
Mark Gough
Patrick Cromheeke
Thierry Vallier
Onno Pels

*solisten

PRODUCTIE

ADJUNCTARTISTIEK
DIRECTEUR / MANAGER
CASTING

Jan Henric Bogen

MANAGER OPERA

Annelien De Rycke (a.i.)

ASSISTENTIE MUZIKALE
LEIDING

Pedro Beriso

ASSISTENTIE REGIE

Elise Boch
Fanny Collet

PIANOREPETITOR

Pedro Beriso
Anastasia Silanteva (stage)

DRAMATURGIE

Katherina Lindekens
Tom Swaak
Emma Vanderstraeten
(stage)
Karolien Bosmans (stage)

BOVENTITELS /
SYNCHRONISATIE

Simen Van Mechelen

VERTALING BOVENTITELS

Catherine Grady

TECHNISCHE
PRODUCTIELEIDING

Bart Smekens

VOORSTELLINGSLEIDING

Liesbeth Koeken

TONEELMEESTER

Robin Baelemans
Roel Bouquet

ARTISTIEK
COÖRDINATOR

Tom Huygens

ARTISTIEK
ADMINISTRATOR

Brecht Vermeersch

MANAGER MUZIEK

Guido Spruyt
Eva Knapen (a.i.)

ORKESTREGIE

Robbe Van Doorselaere

KOORREGIE

Jan De Bie

LEVERANCIER
EN STEMME
INSTRUMENTEN
B'ROCK ORCHESTRA

Christophe Bursens

PRODUCTIE B'ROCK
ORCHESTRA

Toon Vannieuwenhuysse

COMMUNICATIE B'ROCK
ORCHESTRA

Sharon Buffel

STREAMING

LIVE MONTAGE
Evelien Vanden Boer
Hans Wils

PROJECTIE-OPERATOR
Stefan Van Den Eede

CAMERA-ASSISTENT
Laurens Claas

**VERANTWOORDELIJKE
STREAMING**
Slash9 productions

**VERANTWOORDELIJKE
CAMERA'S**
Sebastiaan Beysen

CAMERA-OPERATORS
Leon Decock
Vince Peeters

AUDIO
Roel Snellebrand
(Musica Divina)

TECHNISCH TEAM OBV

TECHNISCH ONTWERP
Bert Serneels

HOOFD DECORATELIER
Jurgen Baert

DECOR
Luc Lasseel
Gino Seghers

DIDO AND AENEAS

HOOFD PODIUMTECHNIEK

Gino Jacobs
Guy Peeters

VERANTWOORDELIJKE PODIUMTECHNIEK

Koen Vanaeken

PODIUMTECHNIEK

Johan Weber
Peter Mous
Huseyin Altunbay
Nathalie Janssens
Björn Petry
Marc Alen
Johan Louwette
Asmara Purba
Wim De Backer
Gaetan Favier
Thomas Debondt
Stefaan Van Akoleyen
Rurik Bauweraerts

HOOFD LICHT AUDIO VIDEO

Glen D'haenens

VERANTWOORDELIJKE BELICHTING

Lino De Backer

AUDIO

Maarten Buyl
Max Everaert
Bart Schram

LICHT

Stefan Geudens
Alain Lamadrid

Fabienne Rammeloo
Tom Van Goethem

LICHTFIGURANTEN

Ilse Wanten
Serge Steenhoudt

HOOFD KOSTUUMS

Cees Janssens

SUPERVISOR

Mieke Correas

ATELIERCOÖRDINATOR

Inge Bruylandt

COUPEURS

Lotte Payer
Janah Delmeiren

ATELIERMEDEWERKERS

Annick Nobels
Laura Swaenen
Celestien Snauwaert

VERVERIJ

Lisa Fayt

COÖRDINATOR

KLEEDSTERS
Frederique Dauwe

KLEEDSTERS

Nathalie Wils
Talia Van Overberghe
Marlies Vanhoucke

COÖRDINATOR

KAP EN GRIME
Peter Bellemans

VERANTWOORDELIJKE KAP EN GRIME

Ine Ramakers

KAP EN GRIME

Shary Van Den Eynde
Nadia Schelfhout

COÖRDINATOR

REKWISIETEN
Sophie Vrielynck

VERANTWOORDELIJKE REKWISIETEN

Rebecca Downs

REKWISIETEN

Johan Brutsaert

TECHNISCH DIRECTEUR

Freek Boey

DIDO AND AENEAS

DIRECTIE

ALGEMEEN DIRECTEUR

Jan Raes

ADJUNCT ALGEMEEN DIRECTEUR

Kiki Vervloessem

ARTISTIEK DIRECTEUR

Jan Vandenhouwe

ARTISTIEK LEIDER DANS

Sidi Larbi Cherkaoui

ARTISTIEK LEIDER MUZIEK

Alejo Pérez

252.404 KEER BEDANKT!

De steun van onze Vrienden in het voorbije, ongeziene jaar was ronduit overweldigend.

Alles samen ondersteunden onze Vrienden ons met een bijdrage van maar liefst 252.404 euro. Van harte dank daarvoor. Zij die ons als Mecenass, Erevriend of Huisvriend een extra duwtje in de rug bedanken we hieronder graag bij naam.

VRIENDEN
OPERA BALLET
VLAANDEREN

MECENASSEN

Pol en Chris Bamelis, Jan en Nadien De Backer-Calle, Rudi en Viviane De Becker, Luc en Rita De Quinamar, Marc Franco en Rita Janssen, Mignon Graafland, Mieke Jacobs-Mulder, Thomas en Nancy Leysen, Johan en Francine Miljoen-van der Linden, Ludo en Ria Schellens, Frans Staals, Simonne Timmermans-De Rop, William en Livine Van de Velde-Van der Wee, Leopold en Mia Van Hool, Valerie en Bernard Van Hool, Peter Vandamme, Axel en May Vervoordt

EREVRIENDEN

Above Management, Frank en Rita Arts, Knut en Brigitte Aune - Buytaert, B&B The Verhaegen Experience, Monika Barkholt, Francine Bodderez, Jan en Cathérine Bossuyt-De Brouwere, Joris Bulteel en Olivier De Ridder, Cecile Cambien, Agatha Carels, Kathryn Cauwenbergh, Jan en Danielle Cerfontaine-De Meulenaer, Walter Claes, Erik en Sylvie Claessens-Kocken, Chris en Els Claessens-Maldoy, Marc en Annie Corluy-De Smedt, Dirk

en Bea De Backer, Martine Declerck-Van Den Weghe, Joris De Meester, Hugo en Christine De Mey-Van Velthoven, Wim De Paepe, Marie-Paule Derde, Philippe en Christine Detavernier-Verfaille, Pol Dewaele, Magda Deygers, Philippe en Sylvie D'hegere-Vercruysse, Bernard en Lena Dubois, Martin Franck, Tom Fret, Maria Goevaers-Der Kinderen, Jo en Edith Hageman-Vermeiren, Maxime en Jeannine Hamers-Dochez, Walter en Anne Hens-Janssens, Marita Heyvaert, Philippe en Kitty Hopchet,

Catherine Huyghe, Giovanni en Matthijs Immegeers-Hoekstra, Harold en Nicole Kint - De Smet, Sabine Koklenberg, Pascale Lauwereys en Peter Langley, Jan en Katelijne Lemmens-Boon, Dirk Maertens, Micky Maes, Patrick en Nadine Maes, Jeroen Masson, Jean-Paul en Leona Meulemans-Beliën, Harold en Eliane Naessens-Neven, Leo en Annemie Neels-Onghena, Theo Peeters, Patrice en Monique Petillot-Derouck, Charles en Carla Petre-Huysmans, Guy en Martine Reyniers, Michel en Katie Robeyns-De Pauw, Agnes Roling, Geert en Kristien Salembier-Van Brussel, Isabelle Santens, Ferry Saris, François en Veronique Saverys-De Hemptinne, Gerlyn Staals, Ilse Staals, Jacobus en Marianne Stuyck-Goossens, Vic en Lea Swerts, André en Simone Swings-Cremers, Wilfried en Denise Theunissen-Bruneel, Philippe Thewissen, Bruno Tits, Heiko en Jan Unterstab-Decoene, Hendrik en Maggi Van Damme, Vik en Katrien Vandamme-Van Eeckhoutte, Jos en Lorette Van der Perre-Devriendt, Luc Van Mulders, Walter Van Pottelberge, Leen Vandecruys, Koen en Renilde Vandelanotte-Draulans, Marc Vandijck en

Laure Vandersmissen, Yvo Vanlessen, Philippe en Ann Verlinden-Timmermans, Cecile Vertommen-Goossens, Frank Vrints, Wouter Wils, Samuel Wynant

HUISVRIENDEN

Etienne en Frieda Baert-Baeyens, Gerda Bats, Frederic Bax, Rudy en Els Broeckkaert-Evers, Evelyne Cambien, François Casier, Jacques Claus, Karel Cleiren en Luc Warrens, Jan Cobbaut, Filip Cocquijt, Angele De Block, Deborah Debruyckere, Jozefa De Laet, Raph Delbaere, Mario De Maet, Jos De Meyere, Veerle De Mondt, Lucie De Nave, Hilde Deplanter, Caroline De Pourcq, Jean Charles De Preter-Caron, Alfred en Paula Derde-Meersschaert, Armand De Roose, Justus en Helen de Visser-Bierman, Bart De Wever, Frederik Dossche, Jean en Ann Dusesoi-de Wilde, Werner Eynatten, Philippe Heerinckx, Frank en Roxane Hublé-De Bodt, Patrick Janssens, Lodewijk Joye en Nico Bogaerts, Frank en Wendy Judo-Weckhuysen, Anne Kaulen, Marie Laga, Emilienne Lamon, Anne-Marie Lysens, Francis Maere fine arts, Eric en Anne Mattheeuws-Bovy, Nadine Migom-Thienpont,

Hilde Pieters, Laurence Poleunis, Muriel Reyserhove en Sigrid Dufraimont, Johan en Frederika Rogiers-Declerck, Germaine Roman, Bart Thiron, Pierre en Trees Thomas-Bontinck, Michèle Van Bogaert, Oliver Vandecappelle en Nick Sablon, Peter en Katrien Vandeputte - Vanden Avenne, Frederick Van Gysegem en Vincent Vandewalle, Ingrid Vanhee, André en Riet Van Poeck-Docx, Michel Van Schoor, Chris en Leen Vercammen-Gommers, Catherine Vergote, Fernand Verlinde, Madge Verstraeten, Delphine Verzele, Leo en Nadine Victor-Gille, Korneel Warlop, Kurt en Greet Wauman-Neiryndck, Nathalie Wittemans, Jean-Jacques Wyndaele

en zij die anoniem wensen te blijven

situatie dd. 23.04.2021

Ook Vriend worden?
Dat kan al vanaf 60 euro.
Kijk op www.operaballet-vrienden.be of neem contact op via vrienden@operaballet.be

DIDO AND AENEAS

BIJDRAGEN

Tom Swaak, *Musa, mihi causas memora... Muze, vertel mij hoe het gekomen is... Dido and Aeneas: de archeologie van een liefde.*
Naar een idee van Katherina Lindekens.
Originele bijdrage, april 2021.

FOTO'S

Foto's repetities en productie *Dido and Aeneas*, april 2021: Annemie Augustijns

SAMENSTELLING EN REDACTIE

Tom Swaak, Ilse Degryse, Karolien Bosmans en Emma Vanderstraeten

GRAFISCH ONTWERP

Sang Vandenbosch en Lodewijk Joye

V.U.

Opera Ballet Vlaanderen
Wim Van Bree
Van Ertbornstraat 8,
2018 Antwerpen

Alle rechthebbenden die menen aan deze uitgave aanspraken te kunnen ontlenen, worden verzocht contact op te nemen met de uitgever

DEZE VOORSTELLING KOMT OOK NAAR JOUW SCHERM

WERTHER

JULES MASSENET

Jules Massenets *Werther* blijft de meest geslaagde bewerking voor de operascène van *Die Leiden des jungen Werthers* van Johann Wolfgang von Goethe. Opera Ballet Vlaanderen brengt dit kroonjuweel uit de Franse opera in een concertante versie. Publieksliefing Enea Scala schittert in de rol van Werther op onze scène in Gent.

Goethes cultroman was geïnspireerd door een eigen ongelukkige jeugdliefde en door zijn tijdgenoot Karl Wilhelm Jerusalem, die ten onder ging aan de liefde voor een getrouwde vrouw. In zijn *drame lyrique* zet Massenet in op het intieme drama van Werther en Charlotte. Het *divertissement* en de decoratieve esthetiek van de vroegere Franse opera maken plaats voor een intens gevoelsverhaal met hartverscheurende momenten, zoals Charlottes aria *Va! Laisse couler mes larmes*. Massenets opera is net zo goed 'het lijden van de jonge Charlotte'.

Online voorstelling
Za 08.05.2021

Kaarten via operaballet.be

hoofdpartner nationale loterij mediapartners klara De Standaard

